

SEKTÖRÜN ÖZELİ

Konuk Editör

Prof. Dr. Osman SİVAIOĞLU

SUNUŞ

Zaman çok çabuk geçiyor. Geçenlerde Kıbrıs'tan Bölüm'e uğradığı zaman Haluk TOSUN Hocaya sordum. Benden bu çalışmayı yürütmemi istediği zaman

aylardan Eylülmüş. Demek ki, bu sayıyı hazırlamaya başladığımızdan bu yana tam onbir ay geçmiş. Bu ülkede yaşamının buruk tadı belki de buradan geliyor. Bir işi sonuca ulaştırabilmek için yıpranmak, diğer ülkelerdekilere göre

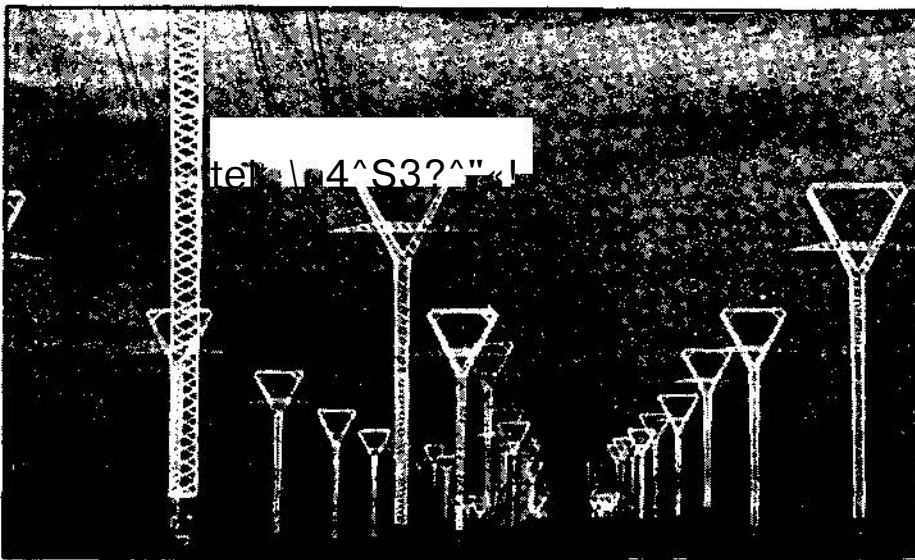
daha fazla çalışmak gerekiyor.

Bu sayıda yer alan yazıları bir araya toplayabilmek için Devlet ve özel sektör kesimlerinden konu ile ilgili çok geniş bir çevreyle sayısız telefon ve fax görüşmesi yaptık. Yazı yazmaya hiç zamanı veya niyeti olmayan bu insanlarla defalarca görüşmeler yaptık ve sonunda çoğunu yazı yazmaya ikna ettik.

Karşılaştığımız en önemli zorluk, Ülkemizde bu konuyu bilen, bilmeyen, karşı veya taraftar birtakım kimselerin ve de

özellikle politikacıların konuyu alabildiğine sömürmesi, ve bu nedenle de çalışmalara gerçekten katkıda bulunabilecek uzman teknokrat ve bürokratların tartışmalara katılmadaki isteksizlikleriydi. Bu çekingenlik, özellikle Devletin bazı kesimlerinde o ölçüde hakimdi ki, tüm çabalarımıza rağmen bu kesimlerden bazılarını yazı yazmaya bir türlü ikna edemedik.

Elektrik sektöründe özelleştirme gibi ülkenin altyapısını ve geleceğini ilgilendiren bir konuda, sektörün temel kuruluşlarından birisi olan Türkiye Elektrik Kurumunun görüşlerinin de bu sayıda yer almasını çok isterdik. Kurum yönetiminin böyle kritik bir konuda söyleyebilecekleri ve söylemeleri gereken çok husus olduğuna hala da inanmaktayız. Ama ne yazık ki, çalışmamızın ilgili tüm Devlet ve özel sektör kuruluşları tarafından desteklenen, geniş kapsamlı, tarafsız ve objektif bir araştırma olduğunu tüm

samimiyetimizle vurgulamamıza ve de ayrıca bu yönde Enerji ve Tabii Kaynaklar Bakanlığı Müsteşarlığı tarafından yapılan tüm teşvik ve telkin ve verilen güvencelere rağmen, Kurum yönetiminin bu isteğimize herhangi bir olumlu cevap alamadık.

Özel sayının ilk sayfalarında Sayın Münir TANYELOĞLU ile yapılan bir söyleşi yer almaktadır. Sayın TANYELOĞLU elektrik sektörünün Devlet ve özel kesimlerinde uzun yıllar üst kademelerde hizmet vermiş, sektörün gelişmesini tüm aşamalarıyla yaşamış bir kimsedir. Kendisinin bir anlamda, elleriyle büyüttüğü, kanunlarının çıkarılmasında ve yapılanmasında hizmet ettiği bu kuruluşların özelleştirilmesi ve geleceği hakkında fikirleri olduğunu düşündük.

Bu sayıda, özelleştirme çalışmalarına bizimle aynı yıllarda başladığı ve bugün çalışmaların büyük çapta başarı ile

tamamlandığı İngiltere'de uygulanan özelleştirme modelleri ile ilgili üç yazıya yer veriyoruz. Bu ülkeyi bir referans olarak seçmemizin temelde üç amacı vardır: Bu amaçlardan birisi, yapılan tüm engellemelere rağmen, İngiltere'nin elektrik sektöründe özelleştirmeyi tüm detayları ile gerçekleştirmeyi başaran bir ülke olması, ikincisi, özelleştirmenin insanların öcü gibi korktukları bir şey olmadığını, ve bu sürecin tüm dünyada, hatta İngiltere gibi gelişmiş ülkelerde bile yürütülen bir yeniden yapılanma olduğunu göstermeye çalışmak, sonuncusu da, özelleştirmenin ileri aşamalarında ulaşılacak olan yapının genel bir panoramasını vermek ve pratikte karşılaşılan sorunlar ve çözümleri hakkında okuyucuyu aydınlatmaya çalışmaktır.

İngiltere'den aldığımız yazılardan ilki David MEYERS tarafından bu sayı için özel olarak

kaleme alındı. David MEYERS uzun yıllar Türkiye'de kalmış, ülkemizde elektrik sektöründe özelleştirme üzerinde çalışmış, o zamanki adıyla GECB -herkesin de bildiği gibi, bu kuruluş daha sonra özelleştirilerek dağıtıldı, ve 12 özel dağıtım ve üç üretim şirketine bölündü-, ve TEK ortaklığı ile kurulan Karadeniz Elektrik A.Ş. nin kuruluşunda fiilen çalışmış bir yöneticidir. Kendisi uzun yıllar GECB'nin çeşitli üst kademelerinde çalışmış, hem Türkiye'deki, hem de İngiltere'deki özelleştirme süreçlerini çok yakından takip etmiştir. Her iki ülkenin konu ile ilgili özelliklerini iyi bilmektedir. Okuyucuların özelleştirme aşamalarında bu iki ülkeyi birbiryle karşılaştıran bu yazıyı ilginç bulacaklarını sanıyoruz. İngiltere'den aldığımız ikinci yazı Prof. Steffan LITTLECHİLD tarafından yazıldı. Prof. Steffan LITTLECHİLD halen İngiltere'de özelleştirme

çalışmalarını düzenleyen ana kuruluş olan OFFER (Office of Electricity Regulation)'ın başkanıdır. Bu kuruluş, İngiltere'de elektrik sektöründe özelleştirme için düzenlemeleri ortaya koyan ve zaman içinde yenileyen bir düzenleme kurulusudur. Kendisi, yaptığımız fax görüşmeleri sonunda İngiltere'deki özelleştirme modeli ile ilgili OFFER tarafından yayınlanmış düzenlemelerin birer kopyasını ve bu konuda karşılaşılan sorunlarla ilgili olarak yazdığı bir yazıyı gönderdi. Bu yazının bir tercümesi bu sayıda yer almaktadır.

İngiltere'den aldığımız üçüncü yazı, İngiltere Bağımsız Elektrik Üreticileri Birliği Başkanı David PORTER tarafından yazıldı. Bu kuruluş, İngiltere'deki özel sektör elektrik üreticilerinin oluşturdukları bir birliktir. İlk olarak Modern Power Systems (MPS) Dergisinin geçen yazı çıkan bir sayısında yer alan bu yazı, konuyu gayet tabii olarak, özel sektör elektrik

üreticilerinin bakış açısından ele almaktadır. Kendisi ile görüşerek bu yazının bir tercümesinin bu sayıda yer alması için izin aldık. BOT projelerinin henüz tam olarak yayınlanmadığı ülkemizde konunun bu yönleri ve karşılaşılan sorunlar tam olarak bilinmemektedir. Yazının bu açılarından ilgi çekeceğini ümit etmekteyiz.

EMO Yönetim ve Yayın Kurulunun çalışmalarını başından itibaren gösterdikleri saygı, anlayış ve olgunluk her türlü ölçünün üzerindedir. Geçmişten bugüne kadar tutarlı bir şekilde izledikleri fikir ve inanç çizgisine tam olarak uymayan, hatta oldukça ters olarak nitelendirilebilecek özelleştirme gibi bir konuda dahi bu üstün anlayış ve olgunluğu çok rahat bir şekilde gösterebilmeleri sanırım, bu Kurulların demokrasiye ve serbest düşünceye olan saygılarının en açık bir ifadesidir. Bu Kurullar, hiç şüphesiz, gösterdikleri bu üstün anlayıştan dolayı ilk

olarak teşekkür edilmesi gereken örgütlerdir.

Bu özel sayının hazırlanmasında çalışmalarını başından beri basiretli ve cesaret verici bir tutumla teşvik eden Enerji ve Tabii Kaynaklar Bakanlığı Müsteşarı Sayın Mahir BARUTÇU'ya ve çalışmaların her safhasına katkıda bulunan Bakan Müşaviri Sayın Mustafa MENDİLCİOĞLU'na teşekkür ederiz.

Fikirlerinden sürekli olarak faydalandığımız elektrik mühendisliği camiasının temel direği Sayın Münir TANYELOĞLU'na, t.T.Ü. Elektrik Mühendisliği Bölümünden Prof. Dr. Nusret YÜKSELER'e, konuya gönülden inanan TEK Eski Genel Müdürü Sayın Birkan ERDAL'a, o kadar işin arasında tükenmez bir enerji ile çalışmalarımızın her safhasına katkıda bulunan BARMEK Holding Başkanı Sayın Hüseyin ARABUL'a, Kamu Ortaklığı İdaresi'nden başta Başkan Üstün SANVER

olmak üzere, Sayın Semih TANIK ve Ali Güner TEKİN'e, Kayseri'den ve İstanbul'dan yazılarıyla katkıda bulunan Kayseri ve Civan Elektrik T.A.Ş. Genel Müdürü Sayın Yaşar KOÇOĞLU'na ve Aktaş Elektrik A.Ş.'yi yazı yazmaları konusunda ikna eden Başbakanlık Başdanışmanı Sayın Ertan YÜLEK'e, AKTAŞ Elektrik A.Ş.'den Yönetim Kurulu Başkanı Sayın Ali COŞKUN ve Genel Müdür Sayın İlker BERKAN'a, Çukurova Elektrik A.Ş.'den Genel Müdür Yardımcısı Sayın Yaman AKAR'a, Eğitim ve Araştırma Müdürü Sayın Sait ERBİL'e, Kavala Grubundan Sayın Kamil TOKTAŞ'a, SENKOM'dan Sayın Faruk EREN'e, yine İstanbul'dan katkıda bulunan eski TEK'çilerden Sayın Behçet YÜCEL ve Sayın Hüseyin TEKİNEL'e, BOT projeleri hakkında Bakanlık görüşünü yansıtan Enerji Dairesi Başkanı Sayın Emine AYBAR'a, İngiltere ve Amerika'daki

özelleştirme modelleri hakkında bizleri aydınlatan ODTÜ Elektrik Mühendisliği Bölümünden Sayın Prof. Dr. Kemal İNAN'a teşekkürlerimizi sunarız.

Son olarak, EMO Yayın Kurulu ile yaptığımız uzun akşam toplantılarına sürekli katılan, sevgili Dr. Yurdakul CEYHUN'a, ve eleştirilerini esirgemeyen EMO Yayın Kurulundan Sayın Prof. Dr. Metin DURGUT'a da teşekkürlerimi sunmayı bir borç bilirim.

Bu sayıda yer alan fikirlerin ülkemiz için hayati önem taşıyan elektrik enerji sektörünün geleceğini tayin edecek olan bu yeniden yapılanma sürecine ışık tutması en büyük dileğimizdir.

**Prof. Dr.
Osman SEVAİOĞLU**

Orta Doğu Teknik
Üniversitesi Elektrik
ve Elektronik Müh. Bol.